

זמני כניסת ויציאת השבת

הדה"נ	מוצ"ש	ר"ת
6:27	7:38	ירושלים
6:43	7:40	בני ברק
6:34	7:40	חיפה
6:41	7:39	באר שבע
7:06	8:07	ניו יורק
7:15	8:35	לונדון

יששכר

עלון שבועי להנחלת נועם כבוד השבת וקדושתה

רעוא דרעוין

הבאים ומתקרבם, כשכל עתידנו יהיה מונח על כף המאזניים.

אם רוצים אנו להבין טוב יותר את מהותם של ימים אלו, עלינו לקחת לכך כדוגמא את יום השבת. יום השבת, הוא היום שמסיים את השבוע, הוא היום של גמר השבוע המתחיל ביום ראשון, הוא היום השביעי. אך מאידך, עם היותו היום שסוגר את השבוע החול, בו תלוי כל העתיד של השבוע הבא, וכפי דברי הזוהר הקדוש, שכל הברכות שלמעלה ושלמטה של ימות החול, יונקים את השפעתם מהשבת הקודמת.

יום השבת הוא יום ההתקרבות, יום שבו האוירה יותר רוחנית, הזמן מסוגל יותר, וככל שאדם מתרומם בו, מקדש אותו, כך הוא זוכה בשבוע שלאחר מכן ליתר הארת פנים וליתר ברכה.

כך זה גם בחודש אלול שבו אנו מצויים, הוא אמנם החודש החותם את השנה, החודש המסיים את כל תחלואי השנה החולפת, אך יחד עם זאת, בחודש זה תלוי כל העתיד של השנה הבאה, זהו החודש שבו האוירה יותר מרוממת, התנאים יותר נוחים להתקרב לעבודת ה', וככל שאדם מתעלה יותר ומתרומם יותר ומנצל את שעת הכושר הנפלאה הזו, כך הוא עתיד לזכות בעזרת ה' להארת טובה וברכה בימי הדין שבאים לאחר מכן.

ובא זה ולמד על זה, אכן חודש אלול ושבתי, הם משל ונמשל זה על זה. ננצל את השבתות המיוחדות של חודש אלול, שהם כפל כפליים של זמן התקרבות ורצון, ונתקרב אל ה', ובכך נוכל להשפיע טובה וברכה לקראת הימים הנוראים הבאים עלינו לטובה.

עת רצון ואהבה עלינו, חודש ימים שבו יש קירבת ה', שלושים ימים של השפעת רחמים, שלושים ימים שבהם מדות הרחמים מאירות, ימים שכל כולם הם "רעוא דרעוין" כהגדרת ה"שפת אמת", ימים של של הכנה לקראת יום הדין הגדול והנורא הבא עלינו לטובה, ימים של חשבון נפש ותיקון המעשים.

ועוד לא נמצא אחד בעולם, שיוודע ומבין את משמעות אותם ימים, וילך לשרוף אותם באש ולבזבז אותם על הכלים. כי לא יתכן שיהיה משהו שיתנו בידו שק מלא אוצר, והוא ילך וישפוך את תכולת השק לתוך הים, זולת אם דעתו התבלעה עליו לחלוטין, ה' ירחם.

הימים הללו, הם בעצם ימים של סוף שנה, וכנאמר בפסוק בפרשת "עקב" על שבחה של ארץ ישראל: "ארץ אשר עיני ה' אלוךך דורש אותה תמיד עיני ה' אלוךך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה", כשאחרית שנה הכוונה לחודש אלול, החודש החותם את השנה, והוא מסיים את השנה המתחילה בראש השנה, הנקראת בפסוק "מרשית השנה", בלשון רש, לפי שבראש השנה כולנו כדלים ורשים, כפי שלימדנו חז"ל הקדושים.

אך מצד שני, על אף שחודש אלול הוא החודש החותם את השנה, וימים אלו הם ימי סוף השנה, המשמעות שלהם קובעת לגמרי את העתיד של השנה הבאה עלינו לטובה. חודש זה הוא החודש שבו אנו מתקרבים אל ה' המתקרב אלינו, ולפי ההתקרבות שלנו, לפי הפעולות שאנו מצדנו משקיעים כדי להתקרב אליו, כך יקבע העתיד שלנו בימים הנוראים

בבתי הכנסיות כבר נשמע קול השופר מידי בוקר בבוקרו, אותו קול המעורר את הישנים משנתם, ואת הנרדמים מקיץ מתרדמתם, וגורם להם לחפש במעשיהן ולחזור בתשובה ולזכור את בוראם, אותם אלו השוכחים את האמת בהבלי הזמן ושוגים כל שנתם בהבל וריק אשר לא יועיל ולא יציל, ואומר להם: "הביטו לנפשתיכם והטיבו דרכיכם ומעלליכם, ויעזוב כל אחד מכם דרכו הרעה ומחשבתו אשר לא טובה!"

בבתי כנסיות רבים, כבר נראים אותם אלו שמשכימים קום בעוד החושך מכסה את הארץ, ופותחים באמירת פיוטי ה"סליחות" ברוב רגש, אותם פיוטים שבכוחם להמיס את לבבות האבן בניגונם המעורר: "בן אדם מה לך נרדם - קום קרא בתחנונים, שפוך שיחה דרוש סליחה - מאדון האדונים, רחץ וטהר ואל תאחר - בטרם ימים פונים, ומהרה רוצן לעזרה - לפני שוכן מעונים". ולקראת סיום, שוב מתנגן הקול, בניגון תחנון מתרצה, שהפך ל"המנון" של ימים אלו: "אדון הסליחות, בוחן לבבות, גולה עמוקות, דובר צדקות - חטאנו לפניך רחם עלינו!"

בקהלות רבות כבר התחילו במניינים מיוחדים לאמירת פרקי תהלים רבים מידי יום ביזמן, ישנם האומרים לפי סדר של חצי מחמשת ספרי התהלים מידי יום, ויש האומרים שמונה עשרה פרקי תהלים כל יום, ויש האומרים לפחות עשר פרקי תהלים מידי יום. יהודים מרבים בצדקה ובתחנונים, חודש שלם.

וכל זאת, כי יודעים ומקובלים אנו, שאנו מצויים בימים מיוחדים של

לחזות בנועם ה'

ברבים מקהלות ישראל, נוהגים לומר החל מתחילת חודש אלול ועד לסיום חג הסוכות, פעמיים מידי יום, את מזמור כ"ז שבספר תהלים, המתחיל במילים: "לדוד ה' אורי וישעי זמני אירא", בהסתמך על דברי חז"ל והקדמונים, שזמזמו זה מכיל בקרבו רמזים שונים על חודש אלול ועל ימי ראש השנה ויום הכפורים, ועל גודל סגולת אמירתו.

בפסוק ד' שבמזמור זה, אומר דוד המלך: "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו". פסוק שהפך למוטו של ימים אלו.

כולנו אומרים זאת, כולנו שואפים לכך. אך ביננו, האם באמת כולנו מסוגלים לכך לשבת בבית ה' כל ימי החיים? האם זוהי המשאלה האחת והיחידה שלנו אותה אנו מבקשים?

לא בטוח. אבל לפחות כשאנו אומרים זאת, כשאנו שבים ושוננים את דבריו של דוד המלך עליו השלום, מחדירים אנו אל קרבנו את השאיפה הנכונה של כל יהודי ויהודי, היכן הוא רצונו הפנימי האמיתי.

נכון הוא שעדיין אין אנו עומדים בדרגה זו ממש, אבל לכל הפחות לא נכחיש אותה. כאשר מגיע יום השבת, שבו יש לנו את האפשרות האמיתית לשבת בבית ה' בלא הפוגה, לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, לא נפספס זאת בידיים. אם גם ביום השבת נתעסק בדברים שוליים וזוטרים, ולא נראה בעצמנו את השאיפה לחזות בנועם ה', הרי זה סתירה גמורה לפסוקים אותם אנו שבים ואומרים בלא הפסקה.

יום השבת כחו רב לחזות בנועם ה', לחוש זאת, למעטם ולראות כי טוב ה', להתעלות לדרגות רוחניות גבוהות יותר, להתנתק מעט מחיי החומר על כל הכרוך בהם.

פניני הלכה

שאלה: לפני שבועיים, פרסמנו במדור זה, בנוגע ליין הקידוש, איזה יין הוא היין המובחר ביותר לקדש עליו. כתבנו בתוך הדברים, כי אפשר לקדש על מיץ ענבים, אך עדיף להשתמש במיץ ענבים שעבר תהליך פיסטור נמוך, כיון שיש עדיפות לקדש על דבר מיץ ענבים שיכולים להיות יין. קיבלנו על כך תגובה מאחד הרבנים שליט"א, הרב הגאון י.א. ראז שליט"א רבה של בית החולים "ביקור חולים" בירושלים, ובו העיר, כי המובחר ביותר לקידוש, הוא יין שלא עבר פיסטור כלל. מה מקור הדבר?

תשובה: כתב השולחן ערוך (רעב, ח) מקדשין על יין מבושל ועל יין שיש בו דבש, ויש אומרים שאין מקדשין עליהם. כלומר, שיש מחלוקת אם אפשר לקדש על יין שעבר תהליך בישול, וכפי כללי ההלכה, במקום שהמחבר סתם דעה אחת והביא את הדעה השניה בשם יש אומרים, ההלכה כדעת הסתם. וכן הרמ"א בגתתו בהלכה זו כתב: והמנהג לקדש עליו אפילו יש לו יין אחר רק שאינו טוב כמו המבושל. עם זאת, מבואר מדברי הרמ"א, שאם היין שאינו מבושל טוב כמו היין המבושל, ראוי לקדש על היין שאינו מבושל, כדי לחשוש לדעת המחמירים הסוברים שיין מבושל אינו כשר לקידוש. וכן כתב המשנה ברורה (שם ס"ק כג).

לאור זאת, אכן במקום שיש אפשרות לקדש על יין שלא עבר תהליך פיסטור, וטעמו משובח כמו מיץ ענבים או יין שעבר תהליך פיסטור, רצוי לקדש על היין שלא עבר תהליך פיסטור.

אמנם יש הסוברים שלפיסטור אין דין מבושל לגבי דין זה. ושורש המחלוקת בדין זה, נובע ממחלוקת בביאור הלכות שונות, שמבואר בגמרא שיין מבושל נחשב שנעשה בו שינוי מהיין המקורי, ונחלקו הפוסקים הללו מהו השינוי שנעשה בהם, טעם המחמירים הסוברים שיין מבושל אינו כשר לקידוש, הוא משום שהם סוברים שעל ידי תהליך הבישול יש שינוי ביין לגרעיותא [ויש הסוברים שמחמת זה אין מברכים על יין מבושל ברכת בורא פרי הגפן], ולכן הם סוברים שהיין נפסל לקידוש בכך. וטעם המכשירים הוא משום שהם סוברים שהשינוי שנוצר ביין על ידי הבישול הוא למעליותא.

לפי זה, בתהליך פיסטור של מיץ ענבים, שאינו משנה את הטעם, בשונה מבישול המביא לידי תסיסה, יש מקום לומר שאין לתת לו דין יין מבושל לגבי זה, שהרי כל הטעם להחמיר ביין לא מבושל הוא לחשוש לשיטה שהשינוי בו מגרע את היין, ופיסטור אינו מגרע את טעמו של מיץ הענבים. אך כאמור, בכל מקרה כיון שעל ידי תהליך הפיסטור אין הוא יכול יותר להיות יין, יש היודר להשתמש ביין טוב אחר.

אמרת השבת

השבת הוא מתנה מבית גנוזו של הקדוש ברוך הוא, והוא דבר הקבוע בעולם ברצון עליון בלא צורך התעוררות מלמטה כמו קדושת המועדים, וכוחה רב ועצום, שאף ביכלתה לגרום לכפרת חטאים שאין עליהם כפרה בתיקוני תשובה.

ומכל מקום צריך לדעת, שצריך האדם לעשות תשובה בכדי שיהיה ראוי לקבל את השבת הבאה אליו מעצמה, וכמו שכתב בספר **סדורו של שבת** על דרך משל, לאור השמש שמאירה לכל העולם, אך בכל זאת אם האדם נכנס לביתו וסוגר את תריסי החלון או יחסום את החלונות על ידי וילונות, ודאי יהיה בחושך גמור, אף שהשמש מאירה ואין כאן שום חסרון באור, מכל מקום החסרון הוא מצד המקבל, שאינו נותן לשמש להכנס.

וכך הוא לענין אור השבת, שאף שאור השבת שופע והולך בכל העולם, ואף בלא עבודת האדם, מכל מקום היא מאירה בתורת מתנה מגנוי המלך בהתעוררות עליונה, אך צריך האדם שיפנה את לבו לאור שיוכל להגיע אליו ולהאיר מחשבות לבו, ועל כן צריך שיהיה בהרהורי תשובה קודם השבת.

ועל כל פנים ישתדל שלא לפגום בקדושת השבת בשבת קודש או בערב שבת קודש חס ושלום, שבזה הוא מגרש את השבת קודש ממנו, ואין לו את הנשמה יתירה, שרק על ידי הנשמה יתירה השבת משפיעה רפואה לכל בשרו, ולכן צריך להזהר שלא לחלל את השבת קודש בדיבורים אסורים או בדיבורי חול או בביקורים וכדומה, ואדרבה צריך לנצל טוב את המתנה שנתן לנו ה' יתברך. ואם זוכים לשמור את השבת קודש כפי הראוי, אזי יזכה למחילת עוונות.

מבשר טוב - תיקוני תשובה וכפרה, מאמר י, עמוד קכה-קכו

לשון חכמים

וראויה מצות שבת שיתלה קיום בית המקדש על שמירתה וחרבן המקדש על חלולה, לפי שהמקדש אמצעות העולם, וכן השבת אמצעי, כי הוא שביעי הוא אמצעי ליום השבוע והוא רביעי, שהרי יום רביעי בשבת נקרא ערב שבת, ואם כן דה"ו מלפני השבת אב"ג מאחריה, הרי השבת אמצעי ושביעי ורביעי לכל השלשה, והוא כענין המאור הגדול גלגל החמה שהוא אמצעי על דרך שצ"ם חנכ"ל ורביעי לכל אחד ואחד, ומן הידוע כי השמש בגלגל רביעי הוא. וכיון שהשבת הוא אמצעי הנה זה עליו ומעלתו על שאר הימים, שכן כל אמצעי מקודש ומעולה מחבירו כענין עץ החיים שהיה בתוך הגן והנר האמצעי של מנורה שהיא כלפי שכינה, ולפי שהשבת נקודה אמצעית, על כן יקראנו הכתוב קדש (שמות לא) "ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם". ואמרו בספר יצירה היכל הקדש מכוון באמצע ולא גלו ישראל מארץ הקדושה שהיא נקודה אמצעית של העולם עד שחללו את השבת, והיו ראויין לכך כי מדותיו של הקב"ה מדה כנגד מדה, הם חללו את השבת כי עשו מן הנקודה האמצעית אחת מן הקצוות, לכך גלו מן הארץ שהיא נקודה אמצעית וטבורו של עולם לשאר הקצוות, כענין שכתוב (דברים ל) אם יהיה נדחך בקצה השמים וגו', אם כן ראוי שיהיה קיום ביהמ"ק תלוי בשמירת שבת. ועוד מפני שהשבת נקראת מנוחה דכתיב (שמות כ) וינח ביום השביעי, וכן ארץ ישראל נקרא מנוחה דכתיב (דברים יב) אל המנוחה ואל הנחלה. ויבטיח הכתוב כי אם ישראל משמרים מנוחת השבת ישמור הקב"ה את הארץ ואם לא ישמרו השבת הרי הוא גוזר ומחריב את הארץ. הא למדת שהגלות תלוי בעונש חילול שבת והגאולה תלוי בשמירת השבת.

רכינו בחיי, כד הקמה, שבת

פרשת השבת

שִׁשְׁטִים וְשִׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ כָּל־כְּבֹדֶיךָ אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשָׂפְטוּ אֶת־הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק: לֹא תִטֶּה מִשְׁפָּט לֹא תִכְרֵם פְּנִים וְלֹא תִקַּח שֹׁחַד כִּי הַשֹּׁחַד יַעֲוֶר עֵינֵי חֲקֵמִים וְיִסְלַף דְבָרֵי צְדִיקִים: (טו, יח-יט)

במדבר (דברים רבה) אמרו על פסוק זה: א"ר אחא בוא וראה שש מעלות היה לכסא של שלמה מנין שנאמר (מלכים א') שש מעלות לכסא, ובפרשה זו כתובים ששה דברים בלא תעשה, ואלו הן: 'לא תטה משפט' ו'לא תכיר פנים' ו'לא תקח שוחד' ו'לא תטע לך אשרה' ו'לא תקים לך מצבה' ו'לא תזבח לה' אלהיך שור ושה', הרי ששה, והיה הכרוז עומד לפני כסאו של שלמה, כיון שהיה עולה מעלה הראשונה היה כרוז "לא תטה משפט" מעלה השנייה היה כרוז "לא תכיר פנים" שלישית היה כרוז "לא תקח שוחד" רביעית "לא תטע לך אשרה" חמישית "לא תקים לך מצבה" ששית "לא תזבח לה' אלהיך".

בביאורם של אותם ששת מעלות וששת הכרוזות, מבאר ה"שם משוואל" כי הם כנגד המדות שבלב שמספרם שש, והם: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד. והמדה השביעית היא מדת המלכות כוללת את כל המדות. והמספר שש, הוא כולל כל צד, שהם מעלה ומטה וארבע רוחות, וזהו הרמז בשש מעלות לכסא, שהמלך צריך להיות שלם בכל שש המדות, ובוה הוא ראוי לשבת על כסא המלכות.

דוגמא לזה, הם ששת ימי המעשה ושבת המלכה, שבשבת נעשים כל ישראל בני מלכים, וששת ימי המעשה הם שש המעלות לכסא, שלעומת השמירה בששת ימי המעשה עולים יום אחרי יום מעלה אחרי מעלה, עד שזוכים ביום השבת למלוכה ולשבת על הכסא.

וכן יש לומר שבשבת כשהוא זוכה למלוכה, יש לו שלש מצוות בדומה למלך, הרמוזות במלת "כסא", שאסור לו להרבות כ"ספ סוסים א"ש"ה, והם דברים הנוגעים לשכל ולגוף ולנפש. וכמו כן בשבת יש לישראל שלימות שלשה עניינים אלו, סעודות שבת גוף, תפילה בנפש, קידוש והבדלה בשכל.

מעשה לשבת

הקידוש שהתאחר

כאשר יעקב ועשיו חילקו ביניהם את העולמות, כשיעקב בחר לו את העולם הבא ועשיו את העולם הזה, חישובו בשמים ומצאו, כי אם יידע עשיו כי יהיה לו רק עולם הזה, איזה טעם יהיה לו בחיים, כאשר ידע את עתידו בעולם הנצח. כמו כן אם יידע יעקב כי יזכה הוא בעולם הבא, הרי ישמח תמיד בחלקו בעולם הזה, ושוב יהיה לו גם עולם הזה. לפיכך גרמו להטעות את שניהם, כאשר עשיו ובניו מתהלכים תמיד בתחושה כי העולם הבא הוא שלו, וכך טוב לו בעולם הזה. ואילו בני יעקב מתהלכים בתחושה כי העולם הבא אינו מובטח להם, כך דואגים הם תמיד בעולם הזה...

חמשה בנים צדיקים היו לצדיק הנודע המגיד רבי יהואל מיכל מזלוטשוב זצ"ל, שהאירו פני תבל ומלואה בחסידותם ובקדושתם, עד שאמרו עליהם שהם כחמשה חומשי תורה. הבן השלישי, רבי זאב מזובאריו ז"ע, נודע במיוחד בעבודת ה' בתמימות יוצאת דופן, וצדיק נשגב.

מסופר כי בליל ראש השנה לפני לידת בן זה של רבי מיכל, ראה לפניו איש אחד שהיה חון בעירו, והיה מוזח לאיש תם ופשוט, שכבר נפטר לפני זמן מה. כשראה אותו הרבי, שאלו "מה לך פה?" ענהו הנפטר: "ידע הרבי, כי השנה תרד נשמה חדשה, ואני היא הנשמה, ולכן שלחוני הנה". שאל אותו הרבי: "לא היה נשמה אחרת לשלוח מלבדך?" ענה הנפטר: "לא הכירו אותי בחיי, אני קיימתי את כל התורה בכל פרטיה ודקדוקיה בסתת, ולא היה הדבר ידוע לאף אחד".

שאל אותו שוב הרבי: "אם כך מדוע צריך אתה לבוא שוב לעולם הזה?" השיבו הנפטר: "קודם פטירתי פשפשתי במעשי, וראיתי שעשיתי טוב בחיי, והיה לי נחת רוח מזה. ובבואי לפני בית דין של מעלה עשו עמי חשבון וראו כי צדיק אנוכי, אך עבור מעט הנאווה שהרהרתי בעת חשבוני לפני פטירתי, יצא פסק הדין שאשוב לעולם הזה בכדי לתקן את אותה גאווה שהיתה לי באותה שעה.

שבועיים לאחר מכן, בחול המועד סוכות, נולד רבי זאב, שנודע בחייו כשפיל ברוך ביותר...

היה זה פעם כשנסע לשבת אצל הרבי הקדוש מלובלין, והרבי החווה כיבד אותו בסעודה הראשונה לומר דברי תורה, ורבי זאב השיבו כי כעת לא יאמר. שוב כיבד אותו

החווה בסעודה השניה, ושוב השיב רבי זאב כי כעת לא יאמר. כשכיבד החווה את רבי זאב בסעודה השלישית לומר דברי תורה, היה ברור לכולם כי כעת כבר ודאי יאמר. אך רבי זאב השיב: "איני יודע".

פנה אליו החווה ושאל אותו: אם אינך יודע, מדוע לא אמרת זאת כבר בליל שבת? ענה לו רבי זאב: הלא הגמרא אומרת למד לשונך לומר 'איני יודע', וכל השבת למדתי בעצמי כיצד אוכל להשיב 'איני יודע'...

ומעשה היה ברבי זאב, שאיחר לעשות קידוש בליל שבת. וזאת למה? כי בדרכו מבית הכנסת עם קבוצת מלומים, פנה גוי עז פנים ואמר למולם: הנכם מדמים שיש לכם עולם הבא? לא! העולם הבא הוא שלנו, ולא לכם. הצטער רבי זאב למשמע הדברים, ותמה בלבו כיצד יוכל לומר כך גוי ערל, עד שהדברים הפריעו לו לגשת לקידוש. לאחר זמן מה ניגש רבי זאב בשמחה לעשות קידוש, ופתח והסביר את עצמו:

ושבו היה מעשה שרבי זאב השתתה בסעודת ליל שבת, והפעם בשל... חתול. וכך היה מעשה: הגיע רבי זאב לשולחן לעשות קידוש, והתיישב לדבר דברי תורה, והשיחה נמשכת ונמשכת עוד ועוד. התפלאו המסובים, אך לא ההינו להפריע ולרמוז לרבים כי השעה מתאחרת. לפתע קפץ חתול מעל התנור, ודילג בוריוות אל חוץ לבית, או אז הכריז רבי זאב כי אפשר לגשת לסעודת השבת. התברר, כי החתול מצא את משכנו מעל הכרים והכסתות שבתוכם הטמינו את מאכלי השבת, אף אחד לא הבחין בזאת מלבד הצדיק בעיניו הבדולחות. כאשר ראה זאת, לא רצה להתחיל את סעודתו, כדי שבעת שישגשו להוציא את הסירים המוטמנים מתחת לכריות, לא יעירו את החתול, ולפיכך המתין עם סעודת השבת עד שהחתול יקום משנתו...

דבריהם הם זכרונם

הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון - ו' אלול תשכ"ט

יותר מארבעים שנה עמד רבי יחזקאל סרנא זצ"ל בראשות והנהגת הישיבה המפוארת "כנסת ישראל" שהוקמה בחברון במצוות רבו הסבא מסלבודקא זצ"ל ועל ידי חותנו ראש הישיבה הנערץ והנקדש רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל. כל אותם ארבעים שנה, היה רבי יחזקאל דולה ומשקה מתבוננות רוחו ואוצרות נשמתו הכבירה, לאלפי תלמידים שגדלו בהשפעת אורו.

מקום מיוחד ביצר רבי יחזקאל במשנתו לשבת קודש, וקבע מנהג בבית מדרשו, כאשר מידי שבת בשבתו עם הנטו צללי ערב של כניסת השבת, לאחר אמירת מזמורי קבלת שבת, היה מוסר שיחה מיוחדת במשנתו של השבת, לפני קבוצת תלמידים מיוחדים. כאשר כל שבת היווה המשך לשבת הקודמת, כשבמאמריו העלה את תלמידיו לרום פסגתה של השבת.

בפתיחת אותה מסכת נארגת של מאמרי השבת, עמד ודרש את הדברים הבאים: הכתוב אומר "רחבה מצוותך מאוד", נרחבות הן המצוות ויותר מהן רחבה נשמת האדם מישראל, העשויה להכיל בקרבה את גודל המצוות על רוחבן ועמקותן. אך מצוה אחת ישנה, והיתה נשמת האדם מישראל קצרה מהכילה, והיה צורך ליצור לה נשמה מיוחדת, זוהי הנשמה היתירה שנוצרה לקבלת השבת.

כך הוא המשפט הפותח את ספר דליות יחזקאל - מאמרו על שבת קודש: "שלוש בחינות הן בקבלת שבת, א' קבלת קדושת השבת חיוביה ומצוותיה אף קודם זמנה מדין תוספת שבת, ב' כבוד שבת כאדם המקבל פני מלך, ג' קבלת נשמת השבת". מכאן ואילך נארגים פרקי עיון עמוקים על גודל קדושת השבת ומהותה.

קוראי עונג

תפלה מיוחדת זו, מצויה בין תכריך כתבי גאון התורה והמוסר רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון [שהשבוע יחול הציון ליום הסתלקותו], אשר כתב על כתבים אלו כי הם ליקוט מספרי מוסר, ובסופו כתב תפילה זו:

הריני זוכר את השבת, כמו שפיתוב "זכור את יום השבת לקדשו", ויהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלקי אבותינו שתתמלא רחמים עלינו ועל כל ישראל, ותנחנו לשמור יום שבת קודש כל ימי חיינו, במחשבה בלבב ובמעשה, ותנחנו להתענג בו, כמו שפיתוב "וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד", ויהיו כל מעשינו לשם שמים, ותצילנו מלחמא ולשמור פינו ולשוננו שלא נדבר בשבת דבור של חול ושום דבור אסור, ולא נחמא בשום מעשה אסור כלל, ותמשיך שפע קדשת השבת שיומשך עלינו בימי החול שפע קדושה וטהרה לעשות רצונך כרצונך, ולעסק בתורה לשמה ובמצוות וגמילות חסדים, ותגאלנו גאולה שלמה למען שמך בטהרה בלימינו, אמן.

ילדי השבת

ילדים יקרים!

השבוע חזרנו פלנו למסלול, חזרנו להבש את פתי הספר ותלמודי התורה, חזרנו לשגרת הלמודים בנחת רעננים וחדשים. השבוע גם התחיל חדש אלול, ונחד עמו החל להשמע קול השופר מפתח הפנסיות, המעורר את פלנו כי בעוד זמן לא רב יחול ראש השנה, שהוא יום הדין על כל השנה החולפת. חדש אלול הוא זמן של חשבון נפש, לבדוק ולחקר אחרי כל מעשינו ותהלוכותינו, אם עומדים הם בקנה אחד עם הצורה בה ראוי להראות דרכיו של היהודי.

צדיקים גילו לנו, כי על הנהגת חדש זה יכולים אנו ללמד מעצם שמו, בכך הוא מקנה בעם ישראל בשם "אלול", ואת על אף ששמות החדשים לא התקבלו בהר סיני, ולא נכתבו בתורה ובנביאים ובכתובים, אך בכל זאת מוצאים אנו כי כבר הראשונים ממלאכים נתנו רמזים לשם החדש בתורה ובנביאים, כפי שכתב בעל הטורים בפירוש נצבים שבכתוב 'מול ה' אלוקיך את לבבך ואת לבב זרעך', טמון בראשי התבות שם החדש: 'אלול', לרמז שהוא חדש של תשובה, ושלכן נהגו להשכים להתפלל סליחות מראש חדש אלול ואילך. וכן רמזים רבים נוספים שגלו לנו חכמי הדורות.

כמו כן, גילו לנו צדיקים, כי עצם שמו של החדש, מלמד אותנו על דרך העבודה של חדש זה, שכן משמעות השם "אלול" מבטאת לשון חפוש ובקור, כפי שלמדים אנו מדברי התרגום על הפסוק בפירוש שלח: 'ויתורו את הארץ', ומתרגם התרגום: 'ויאללו את ארצא', הרי שמילת אלול משמעותה חפוש ורגול. והדרך בא לבטא על מהות חדש זה, שבו עלינו לנחד את דרכינו ומעשינו, כדי לבדוק ולבקר את מעשינו ופעולותינו אם עומדים הם בקנה אחד עם הדרך הראויה.

ועוד גילו לנו צדיקים, כי דבר זה אינו נוקא במחמד חדש אלול, אלא הדרך הוא נכון לכל זמן שמצאו עמידה של סוף דרך. כך נכון הדרך לגבי ערב ראש חדש המסמל את סופו של החדש, שהוא יום של התעוררות ופשפוש המעשים. וכך נכון הדרך לגבי יום שישי, היום האחרון של ימי המעשה בימות השבוע, שהוא זמן שראוי לבחון בו את דרכינו אם אנו הולכים בדרך הנכונה.

בנוגע ליום שישי, הדרך הנכון לבחון אותו ולבדק אותו, הוא אם אנו הולכים בדרך הנכונה בהכנות לקראת שבת קדשנו בהפאה ומתקרבת, שהיא יסוד הטהרה פולה. שבת שלום ומברך.

ישמחו

מופין בדואר אלקטרוני בכל קצוות תבל.
לזיכוי הרבים נא הדפיסו
והפיצו בין מכריכם!

לקבלת הגליון בכל שבוע,
ולהערות הצעות ותרומות

yismechu@yismechu.com 052-7636030